

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8148-04-23

ניתן ביום 11 פברואר 2024

המערער

המוסד לביטוח לאומי

המשיב

עימראן קעדאן

לפני: סגן הנשיאה אילן איטח, השופט רועי פוליאק, השופט אילן סופר
נציגות ציבור (עובדים) גב' ורדה אדוארדס, נציג ציבור (מעסיקים) אברהם הוכמן

ב"כ המערער עו"ד סירין זועבי בסול, עו"ד יוסף פולסקי
ב"כ המשיב עו"ד עבד אל רחמן עאסי

פסק דין

השופט אילן סופר

1. לפנינו ערעור על פסק דינו של בית הדין האזורי חיפה (השופטת קרן כהן ונציג הציבור מר אברהם פרקש; ב"ל 4320-12-21) אשר קיבל את תביעת המשיב וקבע כי המשיב עשה את המוטל עליו על מנת להירשם כעצמאי טרם התאונה מיום 8.12.2020 בה נפגע ברגלו השמאלית.

רקע עובדתי

2. כעולה מהעובדות שנפרשו בפסק דינו של בית הדין האזורי, ביום 1.1.2020 החל המשיב לעבוד כקבלן שיפוצים עצמאי בעסק שבבעלותו בשם "חמד גרופ בניה חשמל וגמרים". המשיב פנה לרואה החשבון מר גימיל אבו מוך (להלן - **רואה החשבון**) כדי שיטפל ברישומו ברשויות המתאימות. ביום 11.1.2020 דיווח המשיב, באמצעות רואה החשבון, לרשויות המס - מס הכנסה ומע"מ, על עבודתו כעצמאי ובעקבות כך שילם באופן סדיר תשלומים לרשויות אלו. לפי הנטען, ביום 15.2.2020 מולא בכתב יד טופס "דין וחשבון רב שנתי" המופנה למערער (להלן - **המוסד**) שבו הצהיר המשיב על פתיחת העסק בחודש ינואר 2020. רואה החשבון טען שלא הצליח להגיש את הטופס באופן מקוון ולכן הגיש את הטופס הידני במהלך חודש פברואר 2020 באמצעות הנחתו בתיבת שירות של סניף המוסד בעיר אום אל פחם. לטענת המוסד הטופס לא התקבל אצלו במועד זה.

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8148-04-23

3. ביום 8.12.2020 נפגע המשיב ברגלו השמאלית בעקבות תאונה שאירעה במהלך עבודתו. ביום 24.5.2021 הגיש המשיב למוסד "תביעה לתשלום דמי פגיעה והודעה על פגיעה בעבודה". התובע ציין שהוא "עובד עצמאי" מיום 1.1.2020. ביום 20.6.2021 דחה המוסד את התביעה מכיוון שבמועד התאונה המשיב לא היה רשום אצלו כ"עובד עצמאי". ביום 29.6.2021, בעקבות מכתב הדחייה, שלח המשיב טופס "דין וחשבון רב שנת" באופן מקוון שבו הצהיר שהחל לעבוד כעצמאי ביום 1.1.2020. ביום 6.7.2021 שלח רואה החשבון למוסד את הטופס הידני שמולא עוד ביום 15.2.2021. ביום 7.7.2021 עודכן מעמדו של המשיב כ"עובד עצמאי" באופן רטרואקטיבי מיום 1.1.2020, והוא נדרש לשלם דמי ביטוח בגין מלוא התקופה. ביום 13.9.2021 שילם המשיב את מלוא דמי ביטוח הנדרשים החל ממועד פתיחת העסק.

4. להשלמת התמונה ציין בית הדין האזורי כי מרישומי המוסד עולה כי בתיקו של המשיב נעשו פעולות יזומות באזור האישי באתר המוסד ולמוקד הטלפוני של המוסד בתאריכים הבאים:
ביום 6.2.2020 משעה 10:15 עד שעה 10:20 בוצעו פעולות באמצעות האזור האישי באתר של המוסד.

ביום 24.5.2020 הוגש ייפוי כוח שניתן לרואה החשבון.

ביום 13.8.2020 בשעה 14:30 נעשתה פניה למוקד הטלפוני.

ביום 14.8.2020 נשלח קוד סודי.

ביום 20.8.2020 הוגש ייפוי כוח שניתן לרו"ח איתי כהן.

ביום 24.5.2021 בשעה 16:00 נעשתה פנייה באזור האישי.

ביום 26.5.2021 בשעה 11:00 הוגשו מסמכים באמצעות מערכת "מרום".

ביום 1.6.2021 בשעה 4:15 נשלחו מסמכים נוספים.

ביום 5.7.2021 הוגש ייפוי כוח שניתן לרואה החשבון.

פסק דינו של בית הדין האזורי

5. כאמור, בית הדין האזורי קבע כי עלה בידי המשיב להוכיח כי עשה את המוטל עליו להירשם בהתאם לסעיף 77(א) לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה 1995 (להלן – **החוק**), ולכן יש לראותו במועד התאונה כ"מבוטח" לפי סעיף 75(א)(2) לחוק. גרסת המשיב לפיה, סמוך לפתיחת העסק פנה לרואה חשבון כדי שיטפל

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8148-04-23

ברישום העסק ברשויות השונות, לרבות רישום מעמדו במוסד, הייתה עקבית ומהימנה. נקבע כי "מגרסתו העקבית של התובע עולה כי במועד פתיחת העסק פנה לרשויות המתאימות על מנת להירשם כדין ולשלם את כל המיסים, המקדמות ודמי הביטוח בגין עבודתו". בית הדין האזורי שוכנע כי המשיב פעל כדין לצורך הסדרת רישום העסק ברשויות השונות ורישום מעמדו החדש במוסד, מילא את כל הטפסים הנדרשים לצורך כך סמוך למועד פתיחת העסק ואף נתן ייפוי כוח לרואי חשבון והרשאה לחיוב חשבון הבנק של העסק כדי שיטפלו ברישום ובתשלום לרשויות השונות, לרבות למוסד. גרסת המשיב נתמכה בעדות רואה החשבון לפיה, הוא ניסה לדווח למוסד על מעמדו החדש של המשיב תחילה באופן מקוון אולם משהדבר לא צלח, הוא הכניס טופס ידני באמצעות תיבת השירות בסניף המוסד באום אל פחם. בהתאם לעדות נציג המוסד המדובר בנקודת שירות למבוטחים בה ניתן להגיש מסמכים המועברים לסניף חדרה שממין אותם ומעבירים לסניף הרלוונטי. גרסת רואה החשבון נתמכה ברישומי הפעולות שבוצעו בתיקו של המשיב מהן עולה כי נעשו פעולות באמצעות השירות האישי באתר האינטרנט עוד ביום 6.2.2020, לפני מילוי הטופס הידני. עובדה זו מחזקת את הגרסה לפיה נעשה נסיון להעביר את הטופס באופן מקוון ומשלא צלח נמסר ידנית לתיבת השירות בסניף אום אל פחם.

6. באשר למעקב אחרי הגשת הטופס קבע בית הדין האזורי כי הוא מקבל את עדות רואה החשבון שבאותה תקופה פרצה מגיפת הקורונה והיה עומס עבודה רב במשרדו, במשרדי מס הכנסה והביטוח הלאומי ולכן התקשה לקבל מענה. בית הדין מצא חיזוק לגרסת רואה לפיה המשיך לפעול לעדכון מעמדו של המשיב בפעולה של הגשת ייפוי הכוח ביום 20.5.2020 לתיקו של המשיב ובעדכון רואה החשבון כמייצג המשיב באותה תקופה. בית הדין האזורי לא מצא כי העובדה שטופס ייפוי הכוח נחתם בחודש מאי 2020 כסותרת את גרסת רואה החשבון שהגיש את הטופס הידני עוד בחודש פברואר 2020 באמצעות תיבת השירות בסניף אום אל פחם יחד עם הטופס הידני, שכן לא נרשם בו שרואה החשבון מייצג את המשיב ולכן לא היה עליו להמציא למוסד טופס ייפוי כוח באותו מועד. כמו כן, מייפוי הכוח שניתן לרואה החשבון בקשר להסדרת מעמדו מול מס הכנסה, עולה כי הוא מייצג את המשיב כבר מחודש ינואר 2020, דבר המחזק את הטענה כי רואה החשבון פעל בשם המשיב גם מול המוסד מתחילת 2020. על כן נקבע כי רואה החשבון הגיש את הטופס הידני בסניף המוסד ביום 15.2.2020. על יסוד קבלת טענת רואה החשבון כי עם פרוץ

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8148-04-23

מגפת הקורונה הוטל על משרדו על משרדו וגם על המוסד עומס רב, התקשה בקבלת מענה וכן על יסוד הגשת יפוי הכוח לתיק ביום 24.5.2020 הסיק בית הדין האזורי כי רואה החשבון פנה במהלך החודשים העוקבים כדי לבדוק אם הסתיים הטיפול ברישום מעמדו החדש של המשיב.

7. בית הדין האזורי קבע כי גרסת המשיב בנוגע לכך שפעל לרישום מעמדו ברשויות השונות סמוך לפתיחת העסק נתמכה באסמכתאות הבאות: טפסים שמילא ביום 11.1.2020 ושהוגשו לרשויות המס לצורך דיווח על פתיחת העסק; בקשה לרישום לצרכי מס ובקשה לרישום ייצוג ראשי/מתן יפוי כוח; הטופס הידני מיום 15.2.2020 שבו דווח למוסד על פתיחת העסק; יפוי כוח שניתן לרואה החשבון בחודש מאי 2020; הפעולות מיום 6.2.2020 שתועדו בתיקו של המשיב. בית הדין האזורי דחה את טענת המוסד לפיה המשיב ידע שאינו מעודכן במעמד של עצמאי מהפעולות שביצע בתיקו בחודשים פברואר 2020 ואוגוסט 2020, וזאת מהטעמים הבאים: ראשית משום שטענה זו הופיעה לראשונה בסיכומי המוסד ומהווה הרחבת חזית. שנית, "המסמכים שהוגשו אינם כוללים פירוט של זהות הגורם שביצע את הפעולות, אינם כוללים פירוט של הפעולות שבוצעו אלא רישום תמציתי של סוג הפעולה. כמו כן, התובע לא נחקר על פעולות אלה ולא הוכח שנכנס לתיק האישי וראה את המעמד שעודכן בו". עוד קבע בית הדין האזורי כי "אין בעובדה שהתובע יוצג מיום 20.8.2020 ועד חודש 5.7.2021 על ידי רו"ח איתי כהן ושבאותה תקופה לא בוצעו פעולות בתיקו, כדי להחליש את גרסתו או כדי להצביע על כך שלא עשה את המוטל עליו על מנת להירשם, שכן שוכנענו שבאותה תקופה סבר התובע שמעמדו מעודכן". לכן הגיש את תביעתו למוסד בחלוף חמישה חודשים ממועד התאונה על יסוד הבנתו כי הוא רשום כעצמאי. עוד צוין כי משהמחלוקת בהליך התמקדה בשאלה אם הטופס הידני הוגש למוסד אם לאו סמוך למועד פתיחת העסק, לא היה צורך בהבאתו לעדות של רו"ח איתי כהן שייצג את המשיב החל מ-20.8.2020.

8. בית הדין האזורי סיכם וקבע כי "משהתובע הגיש את המסמכים לנתבע לפני התאונה ומשרואה החשבון פנה לנתבע מספר פעמים בנושא זה בשנת 2020 ובשים לב למגיפת הקורונה שפרצה באותה תקופה, אנו סבורים שיש לראות בתובע כ"מי

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8148-04-23

שעשה את המוטל עליו להירשם". בית הדין חייב את המוסד בתשלום הוצאות בסך 4,500 ש"ח.

טענות המוסד בערעור

9. המוסד טוען, כי בניגוד למסקנת בית הדין האזורי, המשיב לא עשה את המוטל עליו כדי להירשם בהתאם להוראות סעיף 77 (א) לחוק. המשיב לא היה רשום כעובד עצמאי במוסד ולא שילם דמי ביטוח, אלא רק לאחר דחיית תביעתו על ידי המוסד. המשיב ורואה החשבון מסרו גרסאות שונות בעניין הפניה למוסד: במכתב מיום 14.7.2021, שנשלח על ידי המשיב באמצעות בא כוחו, נכתב "רו"ח של מרשי עדכן את המוסד באמצעות המערכת הממוחשבת עוד בתאריך 15.2.20 כי מרשנו הוא עצמאי". המשיב לא ציין במכתבו שעשה ניסיונות לפנות למוסד בדרך כלשהיא, האם חתם על מסמך, או הניח טופס ידני באחד מסניפי המוסד. רק לאחר הגשת כתב ההגנה על ידי המוסד בו הוסבר כי אין תיעוד לפניה מקוונת, נטען לראשונה על ידי רואה החשבון כי הטופס מולא ידנית ונשלח דרך סניף המוסד ולא באמצעות המערכת. במסגרת סיכומיו שינה המשיב את גרסתו בשלישית וטען כי דיווחיו למוסד החלו במועדים בהם דיווח לרשויות המס, דהיינו ביום 11.1.2020, כחודש לפני המועד הנטען. המוסד טוען עוד כי ככל שהמשיב הניח את הטופס בסניף המוסד ביום 15.2.2020, עולה השאלה מהיכן הופיע לפתע הטופס המקורי, כשנה וחצי לאחר מכן, כנספח לכתב התביעה. כמו כן מוסיף המוסד כי רואה החשבון בהתאם ליפוי כוח שנמסר רק ב 24.5.2020 לא היה יכול לבצע פעולות עבור המשיב טרם מתן יפוי הכוח ובוודאי לא ביום 15.2.2020 כפי טענת רואה החשבון אשר התקבלה על ידי בית הדין.

10. חתימה על דין וחשבון במסגרתו מצהיר המבוטח על הכנסותיו ועיסוקו אינה מצריכה את שירותיו של רואה החשבון ויכולה להיעשות על ידי המבוטח בעצמו בטופס ידני או בטופס מקוון; מעדות נותן תעודת עובד הציבור עלה, כי בתקופה הנטענת, בתחילת שנת 2020 טרם הטלת מגבלות הקורונה, ניתן היה ליצור קשר עם המוסד ולשלוח מסמכים כבשגרה. כמו כן, מתיקו האישי של המשיב עלה כי ביצע פעולות שונות באזור האישי באתר המוסד בתקופה הנטענת; גם גרסת רואה החשבון אינה סדורה, שכן מעדותו עלה שנהג בדרך כלל להגיש טפסים באמצעות אתר המוסד או באמצעות פקס ממוחשב, אך מסיבה שאינה ברורה לפי טענתו של

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8148-04-23

רואה חשבון לא היה ניתן לעשות כן בעניינו של המשיב. עם זאת, טענה זו אינה מתיישבת עם טענת המשיב לפיה, שיטת העבודה של רואה החשבון הייתה הנחת מסמכים בסניפי המוסד כפי שעשה כן במקרה של המשיב.

11. גם בהתאם לגרסת המשיב, לפיה לא ניתן היה לשלוח מסמכים בשל תקלה, הרי שמיום תחילת עבודתו ועד למועד פגיעתו עבר פרק זמן ניכר של כשנה ובמהלך תקופה זו לא ניסו המשיב או רואה החשבון שלו לברר את מעמדו של המשיב, או מה עלה בגורלו של פנקס המקדמות לצורך תשלום דמי הביטוח. התנהלות זו של המשיב אינה עולה בקנה אחד עם מסקנת בית הדין האזורי לפיה המשיב "עשה את המוטל עליו כדי להירשם".

12. מסקנת בית הדין האזורי לפיה המשיב עשה את המוטל עליו על מנת להירשם התבססה על קיומו של דיווח ותשלום מיסים ששילם המשיב לאחר הקמת העסק וכי המבחן בעניין רישום כחוק, אינו בחינת תום לב או כוונה כזו או אחרת של המשיב אלא מבחן של רישום בפועל. אולם, הלכה היא, שכדי לבחון אם אדם עשה את המוטל עליו כדי להירשם, יש לבחון אם את הפעולות שעשה כדי להירשם ביחס לרישום במוסד ולא ביחס לרישום ברשויות אחרות; העובדה לפיה המשיב ביצע רישום ברשות המיסים וידע להתנהל ולעקוב אחר תשלומים לרשויות אחרות, אך לא ביצע רישום או מעקב אחר תשלומים ככל שמדובר במוסד, מעלה תהיות ובפרט כשמדובר בפרק זמן ניכר.

13. מהות תפקידו של רו"ח מייצג הינה, בין היתר, הסדרת מעמדו של המבוטח והעברת תשלומים כשלוחו של המשיב. אולם, רשלנות רו"ח אינה מסירה מהמבוטח את האחריות לדווח על מעמדו. העובדה לפיה המשיב היה מיוצג על ידי שני רואי חשבון מגבירה את הנטל המוטל על כתפי המשיב להוכיח כי עשה את המוטל עליו כדי להירשם ובכלל זה כדי לברר את מעמדו או כדי לשלם את דמי הביטוח. בניגוד לפסיקה, המשיב משליך את מחדלו לפתחו של המוסד האמון על מאות אלפי מעסיקים, עצמאיים, שכירים ושאינם עובדים, אולם אחריות זו אינה מוטלת על כתפי המוסד; קבלת התביעה מציבה את המשיב במקום טוב יותר ממי שפעל בהתאם לחוק.

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8148-04-23

טענות המשיב בערעור

14. המשיב טוען כי פסק הדין מבוסס על קביעות עובדתיות, בהסתמך על ראיות והתרשמות מהעדים ואין דרכה של ערכאת הערעור להתערב בקביעות שבמהימנות ובעובדה. בית הדין בחן האם המשיב עשה את המוטל עליו, בהתאם להוראות החוק, כדי להירשם כעצמאי במוסד והשיב על כך בחיוב, בהתבסס על העדויות שנשמעו בפניו ואין כל הצדקה לדון בכך מחדש; בניגוד לטענת המוסד, גרסאות המשיב ורואה החשבון נתמכו באסמכתאות ולא ניתן להסיק מהן כי המשיב שינה גרסתו. כמו כן, בית הדין התרשם מעדות המשיב ורו"ח עת קבע כי הן מהימנות.

15. המוסד העלה טענה חדשה בערעור, לפיה הטופס המקורי של הדין וחשבון צורף לכתב התביעה לאחר שנטען כי הטופס המקורי הונח בסניף המוסד ביום 15.2.2020. במהלך הדיון המקדמי הסביר המשיב כי בניגוד לטענת המוסד, מדובר בטופס סרוק ולא בטופס מקורי. המשיב אינו משתמש בתקופת הקורונה כתירוץ, שכן בית הדין האזורי קבע כי תקופה זו השפיעה גם על עובדי המוסד ובכללם נציגי מחלקת הגביה. התשלום בגין דמי הביטוח הועבר מיד כשנדע לו שלא הועברו תשלומים בשל הקורונה ובסיס השכר ברור; הוכח כי טופס הדין וחשבון הונח בתיבת השירות באמצעות עדות המשיב ורו"ח וחוזקה באמצעות העד שהעיד מטעם המוסד. בניגוד לטענת המוסד לפיה המשיב לא בירר את מעמדו, תיעוד פניות המשיב למערכת המוסד וכן פלט מערכת "מרום" העלו כי אכן היו פניות מטעם המשיב. בית הדין חקר את רואה החשבון והוא סיפק הסבר מדויק ואמין ביחס להתנהלות הצדדים, עדותו חוזקה באמצעות תיעוד תוכן השיחות שבוצעו מול נציג המערער; בניגוד לטענת המוסד, עניין כהן (עב"ל (ארצי) 212/09 מיכאל כהן – המוסד לביטוח לאומי (23.3.2010) (להלן – עניין כהן) אינו דומה לעובדות במקרה של המשיב. בית הדין האזורי התייחס לפסיקה בעניין כהן וקבע כי המשיב, כבעל עסק חדש, פעל כמצופה ממנו ופנה לרו"ח כדי שירשום את העסק שלו כראוי וידווח על מעמדו לרשויות השונות; פסיקה נוספת שאזכר המוסד מלמדת כי מדובר במקרים שונים ובנסיבות שונות מהותית.

הכרעה

16. לאחר שבחנו את טענות הצדדים בכתב ובעל פה, אנו קובעים כי דין הערעור להתקבל בין אם נקבל את קביעותיו העובדתיות של בית הדין האזורי וקל וחומר

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8148-04-23

בין אם לאו. דעתנו היא כי על יסוד התשתית העובדתית והראייתית שהונחה בפני בית הדין האזורי המשיב לא הוכיח כי הוגש למוסד הדין וחשבון. מכל מקום, גם אם נקבל את קביעת בית הדין האזורי בעניין זה, אין בנסיבות העניין כדי להביא למסקנה כי המשיב עשה את המוטל עליו על מנת להירשם כעצמאי. זאת כאשר במשך כשנה וחצי לא פעל כדי לברר מה עלה בגורל פנייתו להירשם כעצמאי ולא שילם בפועל דמי ביטוח.

זה יהיה הילוכנו. תחילה ננמק את מסקנתנו על יסוד הקביעות העובדתיות של בית הדין האזורי. במסגרת זאת נבחן את הוראות החוק, הפרשנות שניתנה להן בפסיקה ויישומה על המקרה שלפנינו. לבסוף ולמעלה מן הצורך נפנה לבחון את הקביעה העובדתית לפיה הוגש למוסד הדין וחשבון.

התשתית הנורמטיבית

17. ככלל החוק אינו מחייב פעולת רישום או הגשת בקשה לצורך תשלום דמי ביטוח. בדרך כלל, הביטוח לפי החוק הוא תוצאה ממעמדו של אדם, כגון: היותו תושב ישראל, היותו עובד, היותו בן משפחה של מבוטח. מכאן שאין צורך בהגשת בקשה לרישום שעה שהמידע נמצא בידי המוסד אם מכוח רישומי משרד הפנים ואם מכוח דיווחי מעסיקים. מבחינה זו, חובת הרישום של עובד עצמאי, כתנאי מוקדם לקבלת גמלה של נפגעי עבודה, היא חובה חריגה. מטרת הצורך ברישום של עובד עצמאי לפי סעיף 77(א) לחוק, כתנאי מוקדם לקבלת גמלה של נפגע בעבודה, היא "למען תהא בידי המוסד תמונה שלמה, ככל האפשר, של ציבור המבוטחים המתווסף אליו, ולמען יוכל המוסד להבטיח כי דמי הביטוח ישולמו. אלמלא חובת הרישום צפוי המוסד להיתבע לשלם גמלאות נפגעי עבודה למי שלא שילם מעודו דמי ביטוח ואף דבר קיומו לא היה ידוע למוסד" (דב"ע (ארצי) לד/0-268 אהרון פואד – המוסד לביטוח לאומי, פד"ע ו 65 (1974) (להלן - ענין פואד); דב"ע (ארצי) נה/0-37-0 ראייד פאלח – המוסד לביטוח לאומי, פד"ע כח 276 (1995)).

18. בפרק ה לחוק העוסק בנפגעי עבודה נקבעו סוגי המבוטחים והתנאים לכיסוי הביטוחי. סעיף 77(א) לחוק קובע כי "לגבי עובד עצמאי, תנאי לגמלה לפי פרק זה הוא שהמבוטח היה בעת הפגיעה רשום במוסד כעובד עצמאי או שעשה את המוטל עליו כדי להירשם". החוק קובע שתי חלופות אשר במסגרתן יהיה העובד העצמאי זכאי לביטוח נפגעי עבודה. הראשונה תוצאתית - רישום כעצמאי במוסד;

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8148-04-23

והשניה, התנהגותית - המבוטח עשה את המוטל עליו על מנת להסדיר את רישומו כעצמאי. על תכלית חובת הרישום כתנאי לקבלת הגמלה עמד בית הדין בענין פואד. באותו מקרה עמד בית דין זה על הסינרגיה שבין רישום לתשלום: "חוק הביטוח הלאומי הוא החוק הסוציאלי העיקרי בתחיקתנו; תכליתו - "חלוקת הגימלאות לסוגיהן על פי קריטריונים סוציאליים לאותם נזקקים בחברתנו כנכה, הזקן, הילד, המובטל, היולדת, היתום והאלמנה. אותה חלוקה... לא תוכל להיעשות ללא גביית כספים מכלל ציבור המבוטחים. הגבייה והחלוקה קשורות קשר בל יינתק זאת בזאת, כצבת בצבת עשויה למילוי תכליתו הסוציאלית של החוק. באין גבייה אין חלוקה, אין חוק ואין תכלית החוק" (דב"ע נז/0-150 מוזס - המוסד לביטוח לאומי פד"ע לב עמ' 102, 116-117). לקיום אותה התכלית הוטלה חובת הרישום על המבוטח העצמאי. על מנת שהיא אפשר לחייבו כאמור, בתשלום דמי ביטוח וזאת ללא קשר לשאלה האם הוא יהנה מגימלה כלשהי על פי החוק. זה טיבו של הביטוח הסוציאלי להבדיל מן הביטוח האישי, ולפיו - "דמי הביטוח משולמים על בסיס סיוע הדדי בין המבוטחים והבטחת גימלה מדור לדור" (דב"ע שן/0-22 המוסד לביטוח לאומי - גליק פד"ע כב 161, 167) (עב"ל (ארצי) 55/96 יעקב עגם - המוסד לביטוח לאומי (13.2.2002)).

19. החלופה הראשונה כאמור שעניינה רישום בפועל כעצמאי לא מתקיימת ולכן עלינו לפנות לחלופה השניה ולבחון אם המשיב עשה את המוטל עליו כדי להירשם. המדובר בריכוך חובת הרישום הקבועה בחלופה הראשונה, אך היא מעבירה את הנטל למבוטח להראות מה עשה כדי להסדיר את הרישום (ענין פואד). וכך נקבע "לשם כך יבחנו, על פי מבחן הסבירות, מכלול הנסיבות ביחסי האדם אל מול המוסד. כך למשל נקבע כי אדם המקבל מהמוסד הודעה לפיה לפי הידוע למוסד הוא עצמאי ולכן במקרה ולא ידווח על הכנסתו תקבע שומתו לפי הנתונים בידי המוסד, ובהמשך אף הוצאה לו על ידי המוסד הודעה על שומה כעצמאי וכן נשלח לו פנקס תשלומים כעצמאי, סביר שיסיק כי הוא רשום כעצמאי ואין הוא צריך לנקוט בפעולה על-פי תקנות 2-9 לתקנות" (הכוונה לתקנות הביטוח הלאומי (רישום), התשכ"ג - 1963 - א.ס.). (ענין כהן). נדגים כעת באמצעות הפסיקה כיצד נוצק תוכן לתיבה "עשה את המוטל עליו".

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8148-04-23

תום הלב של המבוטח

20. המבחן שנקבע כאמור בעניין כהן הוא סבירות הפעולות שעשה המבוטח לצורך רישומו כעובד עצמאי או סבירות מחדליו (עב"ל (ארצי) 7404-10-22 דוד שרעבי – המוסד לביטוח לאומי (20.11.2023)). משמדובר במבחן התנהגותי, דהיינו כפי שהסעיף מתנסח לו במילה "עשה", אין מקום לבחון את כוונותיו של המבוטח – קרי, את תום ליבו. בהקשר זה נפסק בפרשת בדרה כי "המבחן בעניין רישום כחוק, אינו "תום ליבו" של העובד העצמאי, אלא רישום בפועל... אפילו אם תתקבל טענת המערער, כי התכוון לשלם דמי ביטוח לאומי, שרואה החשבון התרשל באי דיווח למוסד ושהמערער לא שם לב להעדר תשלום דמי ביטוח לאומי משך כשנה – אין בכך לענות על תנאי החוק שהוא יעשה את המוטל עליו להרשם במוסד. למעשה, כלפי המוסד, לא עשה המערער דבר בעניין רישום או תשלום דמי ביטוח" (דב"ע (ארצי) נה/184-0 אריה בדרה - המוסד לביטוח לאומי (28.12.95) (להלן- ענין בדרה)).

באותו אופן נקבע בענין פואד כי "בצדק טען בא-כוח המשיב, כי סוגיית הרישום שייכת כל כולה למערכת היחסים שבין המבוטח לבין המוסד ולא בין המבוטח לבין גוף אחר. והשאלה העומדת לבירור בערעור זה היא: באילו צעדים נקט המערער כדי להביא לידי רישומו במוסד? כפי שעולה מפסק-הדין שבערעור, קנה המידה לפיו אומדים את פעלו של המבוטח (עשיית "המוטל עליו") אינו תום הלב, או העדר כוונה להשתמט מחובת הרישום ו/או חובת התשלום, ואף לא פעולה סידורית בגוף כל שהוא שאינו המוסד.

במקרה דנן, עם כל האהדה למערער, אין אנו בדעה כי יש מקום להתערב במסקנותיו של בית-הדין האזורי שהינן נכונות ביסודן.

המערער לא היה ער, די הצורך, לכל המשתמע עבורו - מבחינת החובות המוטלות עליו - מהעברתו למעמד של עובד עצמאי. איש לא הטעה אותו, לא השלה אותו ולא הכשיל אותו בדבר חובתו להירשם כמוסד (השווה דיון מס' לא/9-10],), אלא שהוא עצמו לא ידע להינתק מהשיגרה אליה הורגל במשך שנים רבות ואשר לפיה הוסדרו הסידורים הנלווים לעבודתו, על-ידי מישהו אחר (המעביד).

משהוצרך לדאוג בעצמו לסידור עניינו, היה טיפולו כושל ולוקה בחסר, ולא ניתן לומר שעשה את המוטל עליו כדי להירשם, ולמעשה לא עשה דבר, ביחסיו עם המוסד, לשם רישום".

אבן הבוחן אם כן, היא מעשיו של המבוטח ולא כוונותיו או מחדליו.

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8148-04-23

רישום ברשויות אחרות

21. שגרת הרישום כעצמאי כוללת את הסדרת המעמד ופתיחת תיקים במס הכנסה, במס ערך מוסף ובמוסד לביטוח לאומי. על חובת הדיווח לשלושת הגורמים אין מחלוקת. אך האם שגרה זו שנעדרת רישום במוסד מלמדת על כך שהמבוטח עשה את המוטל עליו. דומה שהתשובה לכך ברורה. עצם פתיחת תיקים ברשויות אחרות אינה פוטרת מרישום במוסד ואינה מלמדת בהכרח על פעולה שעשה המבוטח כדי להירשם כעצמאי במוסד. האקטיביות המחויבת בהתאם לדרישות הסעיף היא ביחס למוסד ולא ביחס לרשויות אחרות (ענין כהן, ענין פואד).

פעילות באמצעות רואה חשבון

22. מקובל במקומותינו כי הפעולות מול הרשויות ובכללן מול המוסד תעשנה באמצעות רואה חשבון. המדובר בעניינים שמסירתם לטיפול באמצעות אחר חוסכת טרדה וזמן והיא נעשית מתוך הבנה שבעל המקצוע המיומן בכך יפעל לטובת שולחו. בענין הניג היה המערער רשום במוסד כמי "שאינו עובד ואינו עובד עצמאי". במועד לא ידוע, לאחר 26.3.1995, שוחח טלפונית רואה-החשבון של המערער עם פקידת המוסד ואמר לה כי המערער הינו בגדר "עובד עצמאי". על כך השיבה לו אותה פקידה, כי המערער אינו רשום כ"עובד עצמאי" במוסד. בעקבות אותה שיחה נשלח מכתב לרואה-החשבון בתאריך 27.5.1995 וצורף אליו טופס בקשה לשינוי מעמד, ובו הוא נתבקש לציין תאריך תחילת עבודת המערער כ"עובד עצמאי" ומספר שעות העבודה לשבוע. רואה-החשבון קיבל אותו מכתב אך לא טרח להגיב עליו. ביום 13.8.1995 נפגע המערער בעבודתו בתאונה. רק בתאריך 29.10.1995 התקבל במוסד דוח, ובו הצהיר המערער שהינו עובד עצמאי מתחילת 1995 וממוצע שעות עבודתו לשבוע מגיע ל- 40 שעות. לאור אותו דין וחשבון שונה מעמדו למעמד של "עובד עצמאי" החל מתחילת 1995. בפסק הדין אשר דחה את ערעור המבוטח נקבע כי "אי-רישום המערער כ"עובד עצמאי" על-ידי רואה-החשבון שלו טרם קרות התאונה אינו פוטר את המערער עצמו מחובתו להירשם ככזה או מלעשות כל הנדרש כדי להירשם ככזה" (עב"ל (ארצי) 324/97 שמעון הניג - המוסד, פד"ע לה 621 (2000)).

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8148-04-23

23. בענין עבדאללה נדון מקרה שבו "המערער הגיש תצהיר מטעמו לפיו ביקש עוד בחודש אוקטובר 1998 מהרואה החשבון שלו לעשות את כל הדרוש לרישומו כעצמאי והמציא לרואה החשבון את כל המסמכים. ובהתאם לעדותו זו אף פנה לרואה החשבון לפני התאונה על מנת לברר אם אכן העניינים סודרו וכי רואה החשבון השיב לו שאחיו ניסה לרשום אותם אולם הפקיד סרב כי היה לו חוב במוסד. כמו כן אמר לו כי ישלים את הרישום תוך מספר ימים". בהמשך נקבע כי "המסקנה מן העדויות שהובאו בפני בית הדין האזורי ומגרסתו של המערער היא כי המערער "מאשים" את רואה החשבון שלו באי רישומו במועד כעצמאי. ההלכה הפסוקה היא שאי רישום המבוטח כעצמאי על ידי רואה החשבון שלו, טרם קרות התאונה, אינו פוטר את המערער מחובתו להירשם" (עב"ל (ארצי) 436/03 מוחמד עבדאללה - המוסד לביטוח לאומי (9.10.2005)).

24. בענין הורביץ נקבע כי הוכח שהמערער "השליך את יהבו על רואה החשבון, איש המקצוע, בכל נושא רישומו כעובד עצמאי במס הכנסה ובמוסד לביטוח לאומי. רואה החשבון הוא שלוחו של המערער בעניינים אלה ושלוחו של אדם כמותו. מעשה או מחדל של רואה החשבון בכל נושא הרישומים, למעשה או מחדל של המערער יחשב, בכל הקשור ליחסים שבין המערער למוסד בנושא זה להבדיל מיחסיו עם רואה החשבון. העובדה היא, שהמערער לא נרשם כעובד עצמאי במוסד בטרם קרות התאונה, ולא עשה את המוטל עליו להירשם ככזה במוסד. כשם שידע להירשם כעצמאי במס הכנסה עוד בחודש פברואר, כך יכול היה להירשם בעת ובעונה אחת גם במוסד. לא עשה כן, מבלי שלכאורה היה דבר שמנע ממנו לפעול כך, תחול עליו הוראת סעיף 77(א) לחוק המונעת ממנו עם כל הצער את קבלת הגמלה" (עב"ל (ארצי) 430/07 רונן הורביץ - המוסד לביטוח לאומי (7.7.2008)).

25. משמעותה של ההלכה הפסוקה לעיל היא שהמבוטח אינו יכול להשיל מעצמו את האחריות כאשר הוא מעביר את הטיפול לרואה חשבון, שכן מעשיו או מחדליו של רואה החשבון, כמוהם כמעשיו ומחדליו של מבוטח, והדברים מתחדדים כאשר מדובר בתקופה ארוכה בה לא משולמים דמי הביטוח.

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8148-04-23

החובה לעקוב אחר הבקשה לרישום או הגשת הדין וחשבון

26. דרך המלך במערכת היחסים שבין מבוטחים למוסד היא בהגשת תביעה, בקשה או כל פנייה שפועל יוצא ממנה הוא החלטה של המוסד שיש ותזכה בגמלה, ויש שתשנה מעמד. פנייה כזו למוסד אינה בגדר פעולה של "שגר ושכח". כשם שמוטלת חובה על המוסד להשיב לפנייה של מבוטח, קיימת גם חובה למבוטח לברר מה עלה בגורל הפנייה. חובה זו מקבלת משנה תוקף ככל שחולף הזמן רב ממועד הפנייה המחייב ברור עם המוסד האם התקבלה הפנייה ומה עלה בגורלה. דרכי הפנייה למוסד מגוונות וניתן היום לעשות כן באמצעות אתר מוסד, באזור האישי, באמצעות פנייה למוקד השירות הארצי ואפילו באמצעות הגעה לסניף המטפל. באופן דומה נקבע כי מי שתובע הבטחת הכנסה לא ימתין פרק זמן ממושך מבלי לברר מה עלה בגורל תביעתו ובמקום לשקוד באופן סביר על ברור גורל בקשתו המתין באפס מעשה במשך שלוש שנים (עב"ל (ארצי) 41882-03-14 הרצל צרור – המוסד לביטוח לאומי (18.5.2015)). עתירה לבג"ץ נדחתה: בג"ץ 5005/15 הרצל צרור נ' בית הדין הארצי לעבודה (20.7.2015)). בהתאמה, מבקש שעתר לשינוי מועד חיוב בשובר שהונפק לו בעקבות חיובו בערובה, ולא קיבל החלטה בבקשתו, אינו יכול לשבת ולהמתין באפס מעשה, אלא עליו לשקוד באופן סביר לברר מה עלה בגורל בקשתו (רע"א 2153/12 ד"ר מאיר שטיגליץ נ' הנהלת בתי המשפט (4.4.2012)).

27. גם בעניין כהן נקבע כי "גם אם המערער אינו בקי ברזי החוק והתקנות, לא מצאנו בטיעונו שום הסבר מניח את הדעת לכך שדמי הביטוח בעדו לא שולמו במשך תקופה של כשנה וחצי ולכך שבמשך למעלה משנה לא עקבו המערער ורו"ח שראל אחר רישומו של המערער במוסד כעצמאי". נדגיש שוב כי בחינת שאלת העמידה בחובה מושפעת גם ממשך הזמן שחולף מאז הגשת הבקשה. אין דינו של מי שלא ברר מה עלה בגורל בקשתו בחלוף זמן סביר לקבלת מענה למי שלא עושה כן במשך תקופה ארוכה של כעשרה חודשים (עד לתאונה) או שנה ויותר מכך עד לבירור המעמד. הדברים מתחדדים כאשר כל אותו פרק זמן משמעותי לא משולמים דמי ביטוח.

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8148-04-23

28. במאמר מוסגר נציין כי על אף שלא אוזכרה על ידי הצדדים, רלוונטית לנקודה זו של הדיון תקנה 1(2) לתקנות הביטוח הלאומי (רישום), התשכ"ג - 1963, הקובעת כי:

"לענין הסעיפים 24א ו-24ב לחוק [כיום סעיף 77 לחוק – א.ס.] יראו עובד עצמאי או עובד לשעה כאמור בתקנה 1 (2) כרשום אם עשה אחד מאלה:

(1) נרשם במוסד על ידי מילוי טופס כאמור בתקנה 9;

(2) הגיש דין וחשבון ממנו נובע כי המבוטח הנו עובד עצמאי או עובד לשעה, הכל לפי הענין;

(3) שילם בתקופה שקדמה לפגיעה בעבודה כל דמי-הביטוח לפי פרטים 2 ו-6 בלוח י' והתשלום נעשה בציון שמו, מענו ומספר הזהות של המבוטח במרשם התושבים."

אמנם תקנה 1(2) רלוונטית לחלופת הרישום ולא לחלופה של "עשה את המוטל עליו". אך ניתן ללמוד מהתקנה על הקשר בין החלופות. שהרי מי שעשה את המוטל עליו ייחשב כרשום. המשותף לאפשרויות של תקנה 1(2) הוא הצורך להביא לידיעת המוסד את עצם הפנייה - אם ברישום, תשלום או הגשה. החלופה של מסירת דין וחשבון, , אין בה כשלעצמה כדי לקיים את דרישת התקנה, כאשר אין למגיש הדוח אישור על מסירת הבקשה או הדו"ח, שאז נדרשת מהמבוטח שקידה ראויה לבדוק במוסד האם הדוח הגיע ליעדו ואל לו לשקוט על שמריו.

29. לסיכום פרק זה, נקבע כי סבירות הפעולות שעשה מבוטח כדי להיחשב כמי "שעשה את המוטל עליו", כמשמעות מונח זה בסעיף 77(א) לחוק, תיבחן לפי מעשיו ולא כוונותיו. לכן אין מקום לבחון את תום ליבו. המדובר בפעולות מול המוסד ולא מול רשויות אחרות. פנייה לרואה חשבון אינה משחררת את המבוטח מאחריותו לפעול, כמו גם מחובתו לברר מה עלה בגורל פנייתו.

מן הכלל אל הפרט

30. בית הדין האזורי שוכנע "כי התובע מילא את כל המסמכים הנדרשים לצורך דיווח על פתיחת העסק ועל מעמדו לרשויות השונות ובכללן הנתבע. רואה החשבון ניסה תחילה לדווח על מעמדו של התובע באופן מקוון אולם משהדבר לא צלח החתים את התובע על טופס ידני ושלח אותו לנתבע באמצעות תיבת השירות בסניף אום

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8148-04-23

אל פחם. סמוך למועד הגשת הטופס הידני פרצה מגיפת הקורונה בישראל ומשרדי רואי החשבון והנתבע נדרשו לעבוד בעומס חריג. רואה החשבון פעל בתיקו של התובע מחודש מאי 2020 ועד לחודש אוגוסט 2020 שבו הוחלף ייצוגו ברו"ח איתי כהן". משכך נקבע כי המשיב עשה את המוטל עליו על מנת להירשם. יישום ההלכה הפסוקה כפי שהובאה לעיל מוביל למסקנה שונה ונבאר.

31. **ראשית**, בית הדין האזורי ייחס משקל לגרסתו העקבית והמהימנה של המשיב לפיה פנה לרואה חשבון כדי שיטפל ברישום העסק ברשויות השונות לרבות במוסד (סעיף 26 לפסק הדין). פנייתו של המשיב לרואה חשבון אינה מהווה פטור למשיב מאחריות, שכן היא לכל היותר מסייעת בידו לעשות פעולות שיכול היה לעשות בעצמו. ועדיין בסופו של יום ייבחנו מעשיו של רואה החשבון כאילו היו מעשיו של המשיב.

32. **שנית**, בית הדין האזורי קבע כי מגרסתו העקבית של המשיב עולה ש"במועד פתיחת העסק פנה לרשויות המתאימות על מנת להירשם כדין ולשלם את כל המיסים, המקדמות ודמי הביטוח בגין עבודתו" (סעיף 26.1 לפסק הדין). עצם הפנייה לרשויות אחרות אינה מלמדת כי נעשתה פנייה למוסד. על יסוד הקביעה שנעשתה פנייה כזו למוסד, המשיב לא פטור מחובתו לברר מה עלה בגורלה של פנייה כזו.

33. **שלישית**, בית הדין האזורי קיבל את טענת המשיב לפיה שילם לרשויות את כל התשלומים בהתאם לדרישות שקיבל מרואה החשבון ושלרואה החשבון היתה הרשאה לפעול לביצוע התשלום לרשויות השונות מתוך חשבון הבנק שלו (סעיף 26.2 לפסק הדין). גם כאן תשלום לרשויות אחרות לא בא במקום תשלום למוסד והדבר נכון שבעתיים כאשר מדובר בתקופה ארוכה בת שנה וחצי בה לא שולם דבר. באשר להרשאה שהיתה לרואה החשבון, במהלך הדיון מיום 25.1.2024 השיב ב"כ המשיב לשאלת בית הדין, כי הוא מסכים שלא די בייפוי כוח שמסר המשיב לרו"ח לצורך פעולות בחשבון בנק כדי לענות על המוטל עליו על פי החוק. שכן, הקובע לא הכוונה אלא המעשה. אם רואה החשבון לא השתמש בייפוי הכוח שניתן לו כדי לשלם דמי ביטוח, לא ניתן לומר שהמשיב עשה את המוטל עליו.

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8148-04-23

34. **רביעית**, בית הדין האזורי ציין כי עצם ייצוגו של המשיב על ידי שני רואי חשבון מחזק את גרסתו כי פעל באמצעותם כדי להסדיר את מעמדו ולוודא כי התשלומים מבוצעים במועד (סעיף 26.3 לפסק הדין). אלא שבמבחן התוצאה שני רואי החשבון לא פעלו כדי להסדיר את מעמדו. אין בידינו לקבל את קביעות בית הדין האזורי לפיהן די בכך ששוכנע כי רואה חשבון הגיש את הטופס הידני בתיבת השירות בסניף המוסד ביום 15.2.2020 וכי בחודשים הקרובים פנה לברר אם הסתיים הטיפול ברישום מעמדו כעצמאי. לטעמנו קיים ספק בקשר לגרסה עובדתית זו שאינה מתיישבת עם כלל הראיות שבתיק.

35. כאשר מתבצעת מסירה לתיבת שירות המדובר בדרך מיוחדת של הגשה שבה אין למוסר וודאות על ההגשה למוסד. לשיטתנו מוטלת על מוסר הדו"ח לתיבת השירות חובה לברר תוך פרק זמן סביר מה עלה בגורל הפנייה. זאת במיוחד כאשר במהלך התקופה לא התקבלה כל תשובה מהמוסד, לא שולמו דמי ביטוח, ולא נטען כי רואה החשבון השני, שהתחלף עוד טרם הפגיעה בעבודה, ברר מה עלה בגורל מעמדו של המבקש. באותו אופן וכפי שנפסק **בעניין כהן** "משלוח הטופס בדואר רגיל, מבלי לבחון כי דבר הדואר הגיע ליעדו אינה עולה כדי עשיית המוטל על המבוטח" סעיף 15 **לעניין כהן**).

36. בית הדין האזורי קבע כאמור כי רואה החשבון פנה מספר פעמים על יסוד הקושי שהיה לו בקבלת מענה עם פרוץ מגפת הקורונה ועל יסוד רישום פנייה של הגשת ייפוי כוח ב 24.5.2020. מסקנה זו מוקשית שכן היא מלמדת על פרק זמן קצר שאין בו די כדי ללמד כי רואה החשבון פנה כנדרש למוסד. גם אם היה קושי לקבל מענה מהמוסד, הרי שאין זה סביר שמדובר היה בקושי שנמשך חודשים אלא בקושי נקודתי. אשר לפניית המתועדות, כפי העולה מסיכום הפניות של המבקש – טרם התאונה **התקיימו שתי פניות למוסד** אחת באמצעות האתר באזור האישי ביום 6.2.2020 (טרם הגשת הדו"ח בתיבת השירות) ואחת במוקד הטלפוני ביום 13.8.2020. כלומר בפועל מדובר בפנייה מתועדת אחת לאחר שהגיש את הדוח בהתאם לקביעת בית הדין האזורי ב 15.2.2020. לבד מכך הוגשו יפויי כוח ביום 24.5.2020 וביום 20.8.2020. אין די בפניות אלו, ובוודאי כאשר מדובר בתקופה ארוכה עד הפגיעה בעבודה – כ- 10 חודשים, במהלכה יוצג על ידי שני רואי חשבון. מכאן שבנסיבות העניין עת מדובר במסירת דו"ח לתיבת שירות, כאשר לדו"ח יש

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8148-04-23

השלכות על מעמדו של המבוטח, לא ניתן להסתפק בשתי פניות בודדות כדי שניתן יהיה לראות בכך שהמבוטח עשה את המוטל עליו.

37. **חמישית**, לא היה בידי המשיב כל הסבר מניח את הדעת מדוע לא שולמו דמי ביטוח במשך תקופה כה ארוכה. במשך 11 חודשים לפני התאונה ועוד כ 7 חודשים לאחריה. משלז טענותיו התבסס על פעולות רואה החשבון, ומשלא היה די בהן כדי להצדיק מחדל מתמשך של ברור לא מספק, כמו גם העדר תשלום, לא ניתן היה לקבוע כי עשה את המוטל עליו.

38. לאור המקובץ, לטעמנו גם בהינתן הקביעות העובדתיות של בית הדין האזורי לא ניתן לראות במשיב (לרבות באמצעות מייצגו) כמי שעשה את המוטל עליו כדי להירשם כעצמאי במוסד. פעולה של "שגר ושכח", קרי של הנחת הדין וחשבון בתיבת שירות אינה מוציאה את המבוטח כדי חובתו לעשות את המוטל עליו. לא כל שכן, כאשר חולף זמן שהוא הרבה מעבר לסביר והמבוטח או מייצגו לא פונים לברר גורל הדיווח.

39. מעבר לצורך ובנוסף נציין כי לטעמנו המשיב לא הוכיח כי הוגש למוסד הדין וחשבון, ונסביר:

בית הדין האזורי השתכנע כאמור כי רואה החשבון דיווח למוסד על שינוי מעמד המשיב. קביעה עובדתית מעוררת מספר קשיים: הראשון, אין עסקינן בעדותו של מי שאינו מעוניין בתוצאות עדותו, לאור ההשלכות האפשריות של דחיית תביעת המשיב למערכת היחסים שבין המשיב לבין רואה החשבון; השני, גרסת רואה החשבון לא נתמכת בשום ראיה אובייקטיבית. למעט עדותו על הכנסתו של הדו"ח לתיבת השירות אין בנמצא שום ראיה חיצונית התומכת בגרסה זו; השלישי, הטענה כאילו הוא פנה לאחר 7 – 8 חודשים לברר עם המוסד את גורל הפניה מוקשית בלשון המעטה. בחקירתו הנגדית טען כי לאחר הדיווח למוסד ומשלא התקבלו הוראת תשלום למקדמות הוא פנה למוסד דרך האתר. כאשר התבקש להציג פניות אלה הוא השיב שניתן לאתרן בטלפון הנייד. לאחר עיון בטלפון הנייד הוא מצא פניה מיום 6.7.21 – הרבה לאחר המועד הנטען. בכל מקרה – מדובר בפניה במסגרת הגשת הדו"ח באופן מקוון; הרביעי וזה העיקר, גרסת רואה החשבון סותרת את הגרסה הראשונית של המשיב ביחס לאופן הדיווח. בעת הפניה של ב"כ המשיב למוסד (מכתב מיום 14.7.21) נטען כי הדיווח למוסד הועבר באופן

בית הדין הארצי לעבודה

עב"ל 8148-04-23

מקוון. רק לאחר שהוגש כתב ההגנה אליו צורפה תעודת ציבור לפיה אין במוסד רישום של דווח מקוון מהמועד הנטען, הופיעה הגרסה לפיה הדו"ח הוכנס לתיבת השירות. על יסוד כל האמור לא ניתן היה לקבוע גם מהבחינה העובדתית כי הוכח שרואה החשבון מסר את הדו"ח למוסד.

סוף דבר

40. הערעור מתקבל. לא עלה בידי המשיב להראות כי עשה את המוטל עליו כדי להירשם כעצמאי אצל המוסד בהתאם לסעיף 77(א) לחוק. בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתן היום, ב' אדר א' תשפ"ד (11 פברואר 2024), בהעדר הצדדים וישלח אליהם.

אילן סופר,
שופט

רועי פוליאק,
שופט

אילן איטח,
סגן נשיאה, אב"ד

מר אברהם הוכמן,
נציג ציבור (מעסיקים)

גברת ורדה אדוארדס,
נציגת ציבור (עובדים)

